SKULPTŪROS IR PAMINKLAI PALANGOJE

1 Paminklas generolui Jonui Žemaičiui

Vytauto g. (skvere priešais Palangos Švč. Mergelės Marijos Ėmimo į dangų bažnyčią). Skulptorius J. Jagėla

Jonas Žemaitis (1909–1954) – Lietuvos karininkas, rezistentas, partizanų vadas, dimisijos brigados generolas. Paminklas iš Palangos kilusiam Lietuvos laisvės kovos sąjūdžio Tarybos prezidiumo pirmininkui generolui Jonui Žemaičiui-Vytautui atidengtas 2004 m. Jo pastatymo iniciatorius – buvęs Lietuvos politinių kalinių ir tremtinių sąjungos Palangos skyriaus pirmininkas Petras Gabrėnas. Granitinis paminklas vaizduoja Lietuvos partizanų palapinę, jo pagrinde esančioje angoje pasodinta eglutė simbolizuoja partizanus globojusius ir slėpusius miškus. 2009 m. J. Žemaičiui (po mirties) suteiktas Palangos miesto garbės piliečio vardas.

2 Dekoratyvinė skulptūra „Žuvėdra“

Vytauto g., Palanga. Autorius A. Janušauskas

Dekoratyvinę skulptūrą „Žuvėdra“ 1980 m. sukūrė Aloyzas Janušauskas. Skulptūra stovi Vytauto gatvėje tarp J. Basanavičiaus gatvės ir Palangos Švč. Mergelės Marijos Ėmimo į dangų bažnyčios.

3 Skulptūra-fontanas „Vanduo“

J. Basanavičiaus g. / Vytauto g., Palanga
Skulptorius V. Balsys

2008 m., minint Palangos centralizuoto vandentiekio įvedimo 100-ąsiais metines, J. Basanavičiaus gatvės prieigose atidengta skulptūra, skirta vandeniui. Metalo skulptūra-fontanas vaizduoja iš gelmių išnyrančias keturias gėlavandenes žuvis. Skulptūroje iškalti A. Sent-Egziuperi žodžiai apie vandens reikšmę gyvybei egzistuoti.

4 Paminklas Jonui Basanavičiui

Vytauto g., Palanga (J. Basanavičiaus g. pradžia)
Skulptorius J. Zikaras

Jonas Basanavičius (1851–1927) – lietuvių visuomenės veikėjas, pirmasis laikraščio „Aušra“ redaktorius, 1918 m. vasario 16-osios nepriklausomybės deklaracijos signataras, mokslininkas, gydytojas. 1924 m., J. Basanavičiui išsintis Palangoje, jo vardu kurorte pavadinta gatvė, o 2002 m. jo garbei pastatytas paminklas. Skulptūrinis J. Basanavičiaus biustas išlietas iš bronzos pagal gipsinį originalą, skulptoriui pozavo pats J. Basanavičius.

5 Grafų Tiškevičių skulptūros

Grafų Tiškevičių al.1. Skulptorius K. Pūdymas

Palangoje atidaryta daugiau nei prieš 120 metų grafo Juozapo Tiškevičiaus sukurta alėja. Iš senovinių nuotraukų atkurti alėjos pradžią žymintys mediniai vartai, sukurtos grafų Felikso ir Antaninos bronzinės skulptūros. Vienas prie kito artėjantys grafai vaizduojami tarytum skubantys į pasimatymą, o grafienės skulptūrą pagyvina aristokratiškos aplinkos simbolis – pudelių veislės šuniuko skulptūra.

6 Skulptūra „Mergaitė“

Vytauto g. 72, Palanga (Palangos vasaros skaitykla)
Skulptorė V. A. Vertulienė, architektas V. Daninskis

V. A. Vertulienės darbas – mergaitės skulptūra, stovi prie Nacionalinės M. Mažvydo bibliotekos filialo Palangoje. Sovietmečiu šiam darbui buvo suteiktas „Pionierės“ (1979 m.) pavadinimas. Skulptūra sukurta Palangos pionierių stovyklos tragedijai įamžinti. Vėliau skulptūra imta vadinti tiesiog „Mergaitė“.

7 Paminklas Liudui Vaineikiui

Vytauto g. (šalia Palangos miesto apylinkės prokuratūros, Vytauto g. 70).
Skulptorius J. Jagėla, architektė R. Vaineikytė

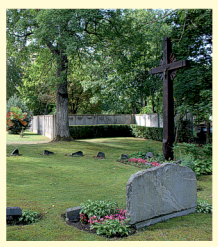
Liudas Vaineikis (1869–1938) – gydytojas, kultūros veikėjas, draudžiamos lietuviškos spaudos gabenimo organizatorius, 1933 m. išrinktas Palangos burmistro pavaduotoju. Šalia paminklinio biusto yra atminimo lenta Liudui Vaineikiui ir jo žmonai rašytojai Stasei Vaineikienei. Toje vietoje, kurioje dabar stovi paminklas, iki 1973 m. buvo namas, kuriame su pertraukomis 1897–1941 m. gyveno šios garbios asmenybės.

8 Palangos skulptūrų parkas

Vytauto g. 39B / J. Simpsono g. 1A, Palanga

Skulptūrų parkas įkurtas 1982 m. Parke lankytojai gali gėrėtis net 28 skulptūromis, kurias Palangos miesto savivaldybės priežiūrai perdavė Lietuvos dailės muziejus. Šiuo metu Skulptūrų parką puošia pripažintų Lietuvos skulptorių B. Vyšniausko, L. Striogos, B. Zalenso, A. D. Belevičiaus, V. Krutinio, A. Toleikio, A. Žukausko, D. O. Matulaitės kūriniai. Ekspozicijoje vertingi Latvijos, Estijos, Ukrainos ir Armėnijos skulptorių kūriniai.

9 Tremtinių kryžius

Vytauto g. (vidiniame Senosios vaistinės kieme)
Tautodailininkas A. Žulkus

Palangos Senosios vaistinės pastate 1944–1951 m. veikė NKVD būstinė. Šis istorinis faktas įamžintas prie pastato pagrindinio fasado dešinėje pusėje, ant akmeninio paminklo. Vaistinės kieme 1988 m. pastatytas tremtinių atminimui skirtas medinis kryžius. Šalia kryžiaus išdėlioti akmenys su Palangos žmonių tremties vietų pavadinimais, o tamsaus granito plokštėje iškaltos partizanų pavardės.

10 Paminklas Jonui Šliūpui

Vytauto g. (netoli Dr. Jono Šliūpo memorialinės sodybos). Skulptoriai A. Toleikis, D. Lukoševičius, architektė J. Galdikienė

Jonas Šliūpas (1861–1944) – gydytojas, medicinos, humanitarinių ir teisės mokslų daktaras, lietuvių spaudos ir politinis veikėjas, kovotojas už lietuvybę, lietuviškos spaudos atgavimą, pirmasis Palangos miesto burmistras. 1989 m. Palangoje įkurtas Lietuvos nacionalinio muziejaus filialas – Dr. Jono Šliūpo memorialinė sodyba, o 2003 m. šalia sodybos atidengtas paminklas.

11 Paminklas parko įkūrėjui E. F. Andrė

Vytauto g. 15, Palanga (Birutės parkas)
Skulptorė G. Oškinytė-Eimanavičienė

Nuo 2006 m. Palangos Birutės parko lankytojus pasitinka paminklas parko įkūrėjui E. F. Andrė. XIX amžiaus pabaigoje šis garsus prancūzų landšafto architektas sukūrė peizažinio plano parko projektą. Birutės parkas laikomas vienu gražiausių Šiaurės Europoje gamtovaizdinio, arba angliško stiliaus parkų su ryškiais klasicistinio planavimo elementais.

12 Skulptūra „Šaulys“

Vytauto g. 15, Palanga (Birutės parkas)
Skulptorius S. Šarapovas, architektas A. Knyva

Dešinėje centrinės alėjos pusėje ant Jaunimo kalnelio stovi skulptūra „Šaulys“, sukurta pagal M. K. Čiurlionio paveikslų ciklą „Zodiakas“. Manoma, kad pagonybės laikais šiame kalnelyje buvęs baltų genčių kapinynas, vėliau žydai šioje vietoje įkūrė savo kapinaites, kuriose laidota iki 1892 m.

13 Skulptūra „Eglė Žalčių karalienė“

Vytauto g. 15, Palanga (Birutės parkas)
Skulptorius R. Antinis

Tai vienas iš labiausiai Palangos Birutės parke lankomų objektų, viena iš gražiausių, meniškiausių ir geriausiai žinomų skulptūrų Lietuvoje, kuri siejama su lietuvių liaudies pasaka. Skulptūra pastatyta 1960 m. prie pagrindinio tako į rūmus.

14 Skulptūra „Laiminantis Kristus“

Vytauto g. 15, Palanga (Birutės parkas). Skulptorius S. Žirgulis

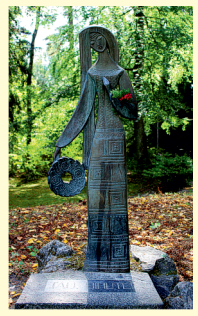
XX a. pr. Palangos Birutės parko pagrindiniame parteryje pastatyta pirmoji „Laiminančio Kristaus“ skulptūra – daugelio pamėgtas parko akcentas, tačiau sovietmečiu skulptūra buvo nugriauta. 1993 m. skulptorius Stasys Žirgulis skulptūrą atstatė pagal išlikusius archyvinius dokumentus ir nuotraukas.

15 Skulptūra „Rebeka“

Vytauto g. 15 (Birutės parkas)
Skulptorius H. Luis-Noelis

Skulptūra „Rebeka“ („Vandens nešėja“) į Palangos Birutės parko rozariumą po restauravimo perkelta 1983 m. iš Vilkėno dvaro parko (Šilutės rajonas).

16 Skulptūra „Tau, Birute“

Vytauto g. 15, Palanga (Birutės parkas)
Skulptorė K. Petrikaitė-Tulienė

Skulptūrinė kompozicija „Tau, Birute“ pastatyta 1965 m. Birutės kalno papėdėje. Skulptūrėlė 1,5 m aukščio. Padavimuose pasakojama apie Birutę, kaip dorą, pasišventusią dievaičiams vaidilutę. Ji kurstydavo amžinąją ugnį, darydavo gailestingus darbus žmonėms, gyveno labai skaistų ir dorą gyvenimą. Pasakojama, jog įšventinimo į vaidilutes dieną Kunigaikštis Kęstutis pagavęs baltąjį rūbą nuo Birutės rankos, įmetęs į ugnį, o ją paėmęs su savimi. Birutė visada išliko ištikima savo dievams, todėl mirus ją palaidojo ant kalno, kur degė amžinoji ugnis. Kalnas pramintas Birutės vardu.

17 Stogastulpis 1863 metų sukilimo aukoms atminti

Vytauto g. 15, Palanga (Birutės parkas)

Palangos Birutės parke 2009 m. iškilmingai buvo paminėtas Lietuvos vardo tūkstantmetis ir Lietuvos valstybės – Mindaugo karūnavimo diena. Ta proga ant Birutės kalno atstatytas stogastulpis 1863 m. sukilimo aukoms atminti.

18 Skautų stovyklavietės paminklinis akmuo. *Vytauto g. 15, Palanga (Birutės parkas)*

Paminklinis akmuo stovi apie 500 metrų į pietus nuo Birutės kalno esančiame Skautų slėnyje. 1933 m. šioje vietoje vykstant skautų renginiams lankėsi Lietuvos Respublikos prezidentas Antanas Smetona ir pasaulio skautų judėjimo vadas lordas Robertas Baden-Powell. Įamžinant minėtą įvykį, akmenyje iškalti A. Smetonos, R. Baden-Powell ir jo žmonos inicialai. XX a. antrojoje pusėje palangiškiai, saugodami paminklą nuo sunaikinimo, jį paslėpė. 1989 m. pabaigoje šis paminklas atstatytas senojoje vietoje.

19 Paminklas nužudytiems žydams atminti

Vytauto g.15, Palanga (Birutės parkas)

Paminklas yra naujosios parko dalies pietvakarinėje pusėje, netoli tako, palei kopas einančio Klaipėdos pusėn. Tai didžiulis akmuo, pastatytas simbolinėje masinių žydų žudynių vietoje 1989 m.

20 Skulptūra „Miško pasaka“

Vytauto g. 15, Palanga (Birutės parkas)
Skulptorius J. Vertulis

Palangiškio skulptoriaus Juliaus Vertulio sukurta medžio skulptūra 1974 m. pastatyta šalia Meilės alėjos, netoli buvusios „Vaidilutės“ kavinės ir Birutės kalno.

21 Paminklas Žemaitijos kariams savanoriams

S. Daukanto g., Palanga (netoli Antano Mončio namų-muziejaus). Skulptorius J. Jagėla

2014 m. Palangoje atidengtas paminklas Žemaitijos kariams savanoriams. Jo statybą inicijavo Lietuvos kariuomenės vadas A. Pocius, Krašto apsaugos ministerija bei Žemaičių apygardos 3-ioji rinktinė. Šis paminklas skirtas 1918–1991 m. Žemaitijos kariams savanoriams atminti.

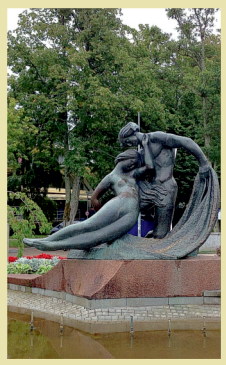
22 Skulptūra „Jūros merga“

S. Daukanto g. 21, Palanga. Pastatyta 1986 m. Autorius Albertas Donatas Belevičius

23 Skulptūra „Poilsis“

Birutės al. 35, Palanga. Pastatyta 1986 m. Autorius Vilmantas Adomonis

24 Skulptūra „Jūratė ir Kastytis“

J. Basanavičiaus g., Palanga. Skulptorė N. Gaigalaitė

Skulptūra „Jūratė ir Kastytis“ sukurta 1959 m. 1961 m. pastatyta J. Basanavičiaus gatvės gale, prie pėsčiųjų tilto į jūrą. Pasak legendos, kartą Baltijos jūroje tinklą užmetė drąsus žvejas Kastytis. Deivė Jūratė pasiuntė undinėles, kad jos perspėtų Kastytį, jog nevalia drumsti Baltijos vandenų, Kastytis nepabūgo. Jūratė panoro sužinoti, kas nepaiso jos valios, iškilo į jūros paviršių, o pamatę vienas kitą, įsimylėjo ir atsidūrė gintaro rūmuose. Apie deivės meilę žvejui greitai sužinojo Perkūnas. Užsirūstinęs jis sugriovė gintaro rūmus. Kastytis buvo nužudytas, o Jūratė prirakinta prie gintaro rūmų griuvėsių sienos. Kartais jūra išmeta į krantą smulkučius gintaro gabalėlius. Sakoma, tai – Jūratės ašaros.

25 Paminklas pirmajam lietuviškam spektakliui

Jūratės ir Kastyčio skvere, Palanga (dešinėje pusėje, einant J. Basanavičiaus g. link tilto). Autorius R. Midvikis

Pirmasis viešas lietuviškas spektaklis pagal Keturakio pjesę „Amerika pirtyje“ suvaidintas 1899 m. Palangoje, netoli tilto stovėjusiame grafų Tiškevičių prekių sandėlyje. Šiam įvisos šalies kultūros istorijąįėjusiam įvykiui atminti skirta medinė stela buvo sukurta 1969 m. (skulptorė V. Vildžiūnaitė).
Pasitinkant Palangos spektaklio 90-metį, 1989 m. Jūratės ir Kastyčio skvere atidengta Regimanto Midvikio sukurta granitinė stela, įamžinusi vietą, kur vyko pirmasis lietuviškas viešas spektaklis.

26 Paminklas Palangos pajūrio apželdintojui Marijonui Daujotui

Naglio alėja, Palanga (netoli Naglio kalno)

Marijonas Daujotas (1891–1975) – Lietuvos miškininkas, žemės ūkio mokslų kandidatas, pedagogas, visuomenininkas. Jo pasekėjai ryškiausiu miškininko veiklos pėdsaku Kretingos apskrityje šiandien įvardija tarpukariu sutvirtintas ir apželdintas pajūrio smėlio kopas. Pirmieji pajūrio apželdinimo darbai pradėti 1926 metais į šiaurę nuo Palangos, tarp miestelio ir Naglio kalno plytėjusiose smėlingose ganyklose. Vėliau jie vyko Šventosios kryptimi. Iki karo buvo apželdinta per 200 hektarų smėlingų pajūrio žemių, jos virto gražiais pušynais. 1986 m. Marijonui Daujotui pastatytas medinis paminklas.

27 Paminklas, žymintis Palangos žydų žudynių vietą ir kapą

Kunigiškių miškas – 1,1 km į rytus nuo Liepojos plento (A13 – magistralinis kelias), Palangos m. sav.

1941 m. apie 200 Palangos žydų bendruomenės moterų ir vaikų buvo nužudyti Kunigiškių miške. 1991 m. žydų žudynių vietoje pastatytas memorialinis paminklas, ant kurio jidiš (idiš), hebrajų ir lietuvių kalbomis užrašyta: „Šioje vietoje hitlerininkai ir jų vietiniai talkininkai 1941 metais žiauriai nužudė 200 žydų“.

28 Skulptūra „Lopšinė“

Klaipėdos pl. 78, Palanga. Skulptorė Nijolė Gaigalaitė, 1972 m.

29 Skulptūra „Šokis“

Klaipėdos pl. 74-3, Palanga. Autorius Leonas Strioga, 1967 m.

30 Skulptūra „Versmė“

Austėjos g. 36, Palanga. Pastatyta 1992 m. Skulptorius G. Jonkus, architektas A. Batkevičius.

31 Skulptūra „Akmens fotoaparatas“

Vytauto g. 69, Palanga. Skulptūros sumanytojas A. Sendrauskas, akmens meistras B. Mačernis, dailininkas J. Buziliauskas

Garsaus Palangos fotomenininko, kultūros, visuomenės veikėjo iniciatyva Palangoje pastatyta išskirtinė, praeivių dėmesį patraukianti fotoaparato skulptūra.

32 Antrojo pasaulinio karo Sovietų Sąjungos karių palaidojimo vieta

Vytauto g., Palanga. 1952 m. Architektas B. Revzin, inžinierius J. Navaka.

SKULPTŪROS IR PAMINKLAI ŠVENTOJOJE

1 Skulptūra „Baltijos aušra“

Pietinis Šventosios gyvenvietės pakraštys, Palangos m. sav. Skulptorius A. Dimžlys, architektas P. Stankevičius, fundatorius V. Šimaitis.

Į jūrą žvelgiančios ir saulėtekio laukiančios moters granito skulptūrą „Baltijos aušra“ galima išvysti pietiniame Šventosios pakraštyje. Ši 1990 m. sukurta skulptūra anksčiau stovėjo Palangoje, tačiau 2009 m. perkelta į Šventąją.

2 Skulptūra „Žvejo dukros“

Šventoji, Palangos m. sav. (kopose, ties Šventosios uosto vartais) Autorė Z. Pranaitytė

Ties Šventosios uosto vartais, kopose, 1982 m. pastatyta įspūdinga 4 metrų aukščio skulptūrinė kompozicija „Žvejo dukros“ – tai trys į jūrą žvelgiančios ilgaplaukės merginos, laukiančios iš žvejybos sugrįžtančio tėvo.

3 Paminklas kovotojams už Lietuvos laisvę

Kopų g., Šventoji (netoli Beždžionių tilto)

Paminklas skirtas kovotojams už Lietuvos laivę istoriniams žygiams per Baltijos jūrą atminti 1944–1953 m., Švedija – Palanga.

4 Sveikatos centro „Energetikas“ skulptūrų parkas „Akmens amžius“

Kuršių takas 1, Šventoji, Palangos m. sav.

Parkas įsikūręs Šventojoje, harmoningoje ir atviroje Sveikatos centro „Energetikas“ teritorijoje. Čia gilias gydymo tradicijas puoselėjančio sveikatos centro medikų ir menininkų pastangomis kuriamoje unikalioje erdvėje nuo 2005 m. organizuojamas tarptautinis akmens skulptūrų simpoziumas, kasmet pritraukiantis vis daugiau įvairių kartų profesionalių skulptorių iš Lietuvos, Austrijos, Prancūzijos ir kitų ES šalių, taip pat iš JAV, Rusijos, Baltarusijos.

5 Žemaičių alkas

Jonpaparčio g. / Kuršių takas, Šventoji

Tai 1988 m. atstatyta pagoniška šventvietė su paleoastronomine observatorija, XV a. stovėjusia ant Birutės kalno Palangoje. Atstatant pagonišką šventvietę, Žemaičių alkoje buvo pastatyti tautodailininkų išdrožinėti mediniai stulpai, kiekvienas jų atitinka baltų mitologijos dievų ir deivių vardus: Perkūnas, Aušrinė, Žemyna, Austėja, Ondenis, Patrimpas, Patulas, Velnias, Leda, Saulė ir Mėnulis. Saulei leidžiantis į jūrą, žvelgiant į stulpų metamų šešėlių išsidėstymą, galima apskaičiuoti iš pagonybės laikų atėjusias kalendorines šventes. Dabar čia švenčiamos pagoniškos šventės.

6 Riboženklis

Kuršių takas, Šventoji

Stulpas, žymintis valstybės sieną tarp Lietuvos ir Latvijos. Riboženklis pastatytas ties Šventąja.

PALANGA
IŠSIRINK, KĄ MYLI

Maršrutas „Skulptūros ir paminklai Palangoje, Šventojoje“ supažindins Jus su Palangos miesto savivaldybės lankytinomis vietomis. Leidinys skirtas savarankiškam miesto pažinimui, kurį su žemėlapio pagalba įveiksite per vieną dieną ar net greičiau.

Šį maršrutą sudaro 38 objektai. Keliautojų patogumui maršruto objektai suskirstyti pagal vietoves: Palangos ir Šventosios, o prie kiekvieno objekto pateikiama tekstinė ir vaizdinė informacija.

Kelionę rekomenduojame pradėti pėsčiomis nuo Palangos turizmo informacijos centro. Šventąją lengvai ir greitai pasieksite autobusu, automobiliu ar dviračiu.

PARTNERIS
Palangos m. savivaldybės viešoji biblioteka

PALANGOS MIESTO SAVIVALDYBĖ
Vytauto g. 112, LT-00153 Palanga
Tel. +370 460 48705, faks. +370 460 40216
administracija@palanga.lt; **www.palanga.lt**

ŠVENTOSIOS SENIŪNIJA
Šventosios g. 14, LT-00306 Palanga (Šventoji)
Tel./fax +370 460 45257, +370 460 45004
seniunija@palanga.lt; **www.palangatic.lt**

PALANGOS TURIZMO INFORMACIJOS CENTRAS
Vytauto g. 94, LT-00132 Palanga
Tel.: +370 460 48811, +370 460 48808
info@palangatic.lt; **www.palangatic.lt**

Visit Palanga | visitpalanga | Visit Palanga

SKULPTŪROS IR PAMINKLAI

PALANGOJE, ŠVENTOJOJE

IŠSIRINK, KĄ MYLI

VILNIUS 331 km
KLAIPĖDA 26 km
ŠIAULIAI KRETINGA
KRETINGA 10 km
KLAIPĖDA 26 km
Vilniškė
Parazė
LIEPĀJA BŪTINGĖ
A 13
E 272
A 11
KLAIPĖDA 26 km
Klaipėdos gatvė
Kretingos gatvė
Turgaus gatvė
Vytauto gatvė
Jūros gatvė
Meilės alėja
Birutės parkas
Palangos Birutės parkas
Naglio alėja
Jūros tiltas
KARVELYNAS
VIRBALISKĖ
SB PAVĖSIS
POLICIJA
GAIRINĖ
VANAGUPĖ
Palangos ligoninė
Palangos evangelikų liuteronų bažnyčia
Palangos Dievo Motinos Ikonos bažn.
Palangos Švč. Mergelės Marijos Ramybės vienuolyno koplyčia
Palangos Švč. Mergelės Marijos Ramybės vienuolyno bažnyčia
Būtingės evangelikų liuteronų bažnyčia
Šventosios Dievo Motinos Ikonos bažn.
Šventosios Švč. Mergelės Marijos Ramybės vienuolyno koplyčia
Šventosios Švč. Mergelės Marijos Ramybės vienuolyno bažnyčia
Šventosios Dievo Motinos Ikonos koplyčia